

حقوق فرزندان ؛ فصل هفتم : فرزند و جامعه 2- ارتباط با علما و دانشمندان

یکی از وظایف اخلاقی و تربیتی هر پدر نسبت به فرزند آنست که او را با علما و دانشمندان علوم دینی و اسلامی آشنا سازد، و فرزندش را به منزل و محفل آنان ببرد. زیرا همنشینی با علما علاوه بر آشنایی با آنان آثار تربیتی و اخلاقی و برکات فراوانی هم در بر دارد. و جای تردید نیست که اصل نزدیکی و انس و الفت با هر کسی در انتقال صفات و روحیات او به دیگران تأثیر معنایی دارد. بویژه که آن شخص عالمی متعهد و دانشمندی وارسته باشد و در راه اسلام گام بردارد. ...

حقوق فرزندان ؛ فصل هفتم : فرزند و جامعه 2- ارتباط با علما و دانشمندان

یکی از وظایف اخلاقی و تربیتی هر پدر نسبت به فرزند آنست که او را با علما و دانشمندان علوم دینی و اسلامی آشنا سازد، و فرزندش را به منزل و محفل آنان ببرد. زیرا همنشینی با علما علاوه بر آشنایی با آنان آثار تربیتی و اخلاقی و برکات فراوانی هم در بر دارد. و جای تردید نیست که اصل نزدیکی و انس و الفت با هر کسی در انتقال صفات و روحیات او به دیگران تأثیر معنایی دارد. بویژه که آن شخص عالمی متعهد و دانشمندی وارسته باشد و در راه اسلام گام بردارد. پس بر پدر است که فرزند را با سیمای واقعی علمای راستین آشنا و علاقه مند سازد و این خود در آینده زندگی فرزند سهم بسزایی خواهد داشت .

نشانه های عالم چیست ؟

امام صادق (علیه السلام) فرمود: لقمان به فرزند خود گفت : یا بنی ... و للعالم ثلاث علامات العلم بالله و بما یحب و یکره (493) فرزندم !... عالم سه نشانه دارد: خدانشناس باشد و به آنچه که مورد رضایت و محبت الهی است و آنچه که خداوند ناخوش و ناپسند می دارد، علم داشته باشد. توضیح : عالم و دانشمندی شایسته همنشینی و معاشرت است و از نظر تربیتی ، اخلاق هدایتگری راستین بشمار می آید که خدانشناس و خداترس باشد، معرفت او نسبت به خالق هستی موجب شود که به دستوراتش گردن نهد و به واجبات و ارزشهای الهی پایبند باشد و از حریمات و ضدارزش ها دوری گزیند و چنین شخصی می تواند الگو اسوه باشد. بنابراین ما باید فرزندانمان را با چنین عالمان ربانی آشنا سازیم نه هر دانشمندی که فقط مشتئی اصطلاحات را در حافظه خود جا داده باشد.

1- تشویق به برقرار ساختن رابطه با علما

امام علی (علیه السلام) در وصیتی به فرزندش امام حسین (علیه السلام) می فرماید: و من خالط العلماء وقر. (494) هر که با علما و دانشمندان معاشرت داشته باشد با وقار گردد و مورد تکریم قرار گیرد. لقمان حکیم به فرزندش گوید: اءى بنى صاحب العلماء و جالسهم و زهم فى بیوتهم لعلک تشبههم فتکون منهم . (495) فرزندم ! با علما دوست و همنشین شو، در منزلشان به دیدار آنها برو، امید است که به آنان شباهت پیدا کنی و از آنان شوی . لقمان به فرزندش گوید: جالس العلماء و زاحمهم برکتیک ، فان الله یحیی القلوب بنور الحکمه کمایحیی الاءرض بوابل السماء. (496) با علما رفت و آمد داشته باش ، دو زانو (و مؤ دبانه) در کنارشان بنشین زیرا خداوند قلبها را بنور حکمت زنده می گرداند همانگونه زمین را بوسیله بارانهای درشت آسمان زنده می گرداند.

2- استفاده معارف از محضر علما

یقیناً منظور از آنهمه تشویق و ترغیب به حضور در محفل عالمان و دانشمندان و همنشینی با آنها برای کسب معارف اسلامی و حل مجهولات و فراگیری راه و رسم زندگی است و اینکه آنان را الگوی عملی خود قرار دهیم و از کانال پر فیض آنان به سر چشمه جوشان معارف الهی دست بیاییم . لقمان به فرزندش گوید: یا بنی تعلم من العلماء ما جهلت و علم الناس ما علمت . (497) فرزندم ! آنچه را که نمی دانی از عالمان بیاموز و آنچه که آموختی به مردم بیاموز. امیرالمؤمنین (علیه السلام) در وصیتی به فرزندش محمد حنفیه می فرماید: یا بنی اقبل من الحکماء مواعظهم و تدبر احکامهم . (498) فرزندم ! پندهای حکیمان را بپذیر و در قضاوتهای آنها ببندیش . لقمان حکیم به فرزندش می فرماید: یا بنی تعلم الحکمه تشرف بها فان الحکمه تدل علی الدین و تشرف العبد علی الحر، و ترفع المسکین علی الغنی و تقدم الصغیر علی الکبیر و تجلس المسکین مجالس الملوك و تزید الشریف شرفا و السید سؤ ددا و الغنی مجدا، و کیف یظن ابن آدم اءن یتهباء اءمر دینه و معیشته بغير حکمه و لن یهیی الله عزوجل اءمر دنیا و الاخره الا بالحکمه و مثل الحکمه بغير طاعه مثل الجسد بغير نفس و مثل الصعید بغير ماء و لاصلاح للجسد بغير نفس ، و لالصعید بغير ماء و لالحکمه بغير طاعه . (499) فرزندم ! حکمت را بیاموز که بوسیله آن شرافت و بزرگی خواهی یافت ؛ زیرا آموختن حکمت نشانگر دینداری آدمی است . و حکمت و معرفت است که بنده را بر آزاد و فقیر و بیچاره را بر پروتمند برتری می بخشد، و کوچک را بر بزرگ مقدم می دارد، و فقیر را در جای پادشاهان می نشاند و برشرافت شریفان و عظمت بزرگان می افزاید و توانگران را مجد و بزرگی عطا می کند. (فرزندم) چه گونه فرزند آدم گمان می کند که نیاز دین و معاش او بدون حکمت برایش آماده و فراهم می گردد، در حالیکه هیچگاه خداوند امر دنیا و آخرت را بدون حکمت بر کسی مهیا نمی کند. (فرزندم) مثل حکمت بی طاعت و بندگی مثل جسم و بیکر بی جان و زمین بی آب است همانگونه که تن بی روح هیچ سامانی ندارد و هیچ زمینی بدون آب آباد نمی گردد، هیچ حکمتی نیز بدون طاعت و بندگی مؤ ثر نخواهد بود.

3- ترك جدال با علما

لقمان به فرزندش گوید: لا تجادل العلماء فیمقتوک . (500)

فرزندم ! با عالمان مجادله و ستیزه خوبی مکن که تو را به دشمنی خواهند گرفت .

493- بحار الاءنوار، ج 13، ص 415.

494- تحف العقول ، ص 84.

495- بحار الاءنوار، ج 13، ص 432 و ج 75، ص 458.

496- مجموعه ورام ، ص 59.

497- مجموعه ورام ، ص 422؛ بحار الاءنوار، ج 13، ص 426.

498- نورالتقلين ، ج 4، ص 20.

499- بحارالاءنوار، ج 75، ص 458.

500- مجموعه ورام ، ص 77.